

ATÖLYE RAPORU

KADINLARIN VE LGBTİ+'LARIN SOKAK MÜCADELESİ VE İSTANBUL SÖZLEŞMESİ

Hazırlayan

Ülker Sözen

İÇİNDEKİLER

1. SUNUŞ	3
2. ÇERÇEVE	3
3. GENEL AKIŞ.....	3
4. TEMEL KONULAR VE ÖNERİLER	4
4.1. Sokakta olmanın güçlendirici etkisi.....	4
4.2. Sokak siyasetini genişletmek.....	5
4.3. İstanbul Sözleşmesi'ni anlamak ve anlatmak.....	5
4.4. Sosyal medyanın rolü.....	6
4.5. Yerel yönetimlerle ilişkiler.....	6
4.6. Hukuk ve siyaset alanıyla ilişkiler	6
4.7. İttifakları korumak ve genişletmek.....	7
ATÖLYE KATILIMCILARI	8

1. SUNUŞ

Bu rapor, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Dayanışma Ağı'nın (AĞ-DA), "Türkiye'nin İstanbul Sözleşmesi'nden Çekilme Kararına Karşı Toplumsal Cinsiyet Temelli İnsan Hakları Mücadelesini Güçlendirmek" başlığı altında düzenlediği bir dizi etkinlik kapsamında 25-26 Eylül 2021 tarihlerinde gerçekleştirilen "Kadınların ve LGBTİ+'ların Sokak Mücadelesi ve İstanbul Sözleşmesi" başlıklı atölyedeki tartışmaları ve önerileri ele almaktadır. Atölye kapsamında düzenlenen oturumlara LGBTİ+ ve feminist hareketler alanından aktivistler, hukukçular ve siyasetçiler katılmıştır. AĞ-DA'nın düzenlediği etkinlikler serisi, Civil Rights Defenders ve Humboldt Üniversitesi Center for Comparative for Democracy'nin desteğiyle gerçekleştirilmiştir.

2. ÇERÇEVE

1987'deki Dayağa Karşı Yürüyüş'ten 2021'deki İstanbul Sözleşmesi eylemlerine ve Onur Yürüyüşü'ne, kadınların ve LGBTİ+'ların eşitlik ve özgürlük mücadelesinde sokak çok önemli bir yer tuttu. Ne eve ne gettolara kapatılmayı kabul etmeyen kadınlar ve lubunyalar, kamusal alanda görünür oldukları ve hak taleplerini yüksek sesle dile getirdikleri sokaklarda sürekli yasaklar ve polis şiddetiyle karşılaştı. Son yıllarda yükselen otoriterleşme, toplumsal cinsiyet eşitliği karşıtı siyasetleri şiddetlendirdi. Bir yanda LGBTİ+ aktivizminin Gezi Direnişi'nden Boğaziçi Eylemlerine sokaklarda ve muhalif siyaset alanındaki yükselen görünürlüğü ve etkisi, diğer yanda feminist hareketin gün be gün artan toplumsal meşruiyeti ve mücadele azmi karşısında iktidar, sistemli biçimde feministleri ve LGBTİ+'ları suçlulaştırmaya çalışıyor. İşte bu ortamda kadınların ve lubunyalardan sokak eylemlerine yönelik baskılar ve yasaklamalar yoğunlaştı. Öyle ki İstanbul Sözleşmesi'ni savunmak için düzenlenen eylemler ve basın açıklamaları pek çok ilde engellemelerle ve cezalarla karşılaştı. Polis, 8 Mart Eylemlerine gökkuşağı bayraklarının girmesini keyfi biçimde yasaklamaya çalıştı. Onur Yürüyüşlerinde insanlar sırf üzerlerinde gökkuşağı simgeleri taşıdıkları için gözaltına alındı.

Biz de atölyemizde bu gelişmeleri ve sokaklarda ve daha geniş anlamıyla kamusal alanda mücadele stratejilerini tartıştık. Kadınlara ve LGBTİ+'lara yönelik toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkı ihlallerini, İstanbul Sözleşmesi için yapılan eylemlere odaklanarak ele aldık.

3. GENEL AKIŞ

25-26 Eylül'de düzenlenen atölyenin ilk günü Selin Berghan'ın dünyada ve Türkiye'de LGBTİ+'ların sokak mücadelesini anlatan ve trans seks işçilerinin mücadelelerine odaklanan çerçeve konuşmasıyla açıldı. Selin konuşmasında ve soru cevap bölümünde sokak mücadelesinin bizi kolektif olarak güçlendiren yanını vurguladı. İstanbul Sözleşmesi'nden çıkılması ve toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik saldırılar karşısında, 8 Mart eylemleri gibi kamusal alandaki mücadelelerin öneminden bahsetti. Bu eylemler harekete moral sağlamak ve görünürlüğümüzü arttırmak açısından fayda sağlıyor. Topluma kendi dilimizle, kendi anlatımızla ulaşmamıza imkan veriyor.

"İstanbul Sözleşmesi için Sokak Mücadelesi" başlıklı oturumda Rosa Kadın Derneği'nden Adalet Kaya, İstanbul Sözleşmesini Uygula Kampanya Grubu'ndan Feride Eralp, Boğaziçi Dayanışması'ndan Hüsnü Beha Yıldız, Adana Kadın Platformu'ndan Sevil Aracı ve İstanbul Onur Haftası Komitesi'nden Umut Rojda Yıldırım sokak mücadelesine dair deneyimlerini, karşılaştıkları sorunları ve çözüm önerilerini anlattı. Bu oturumda konuşmacılara aşağıdaki sorular yöneltildi:

- İstanbul Sözleşmesi için sokak mücadelesinde bugüne kadarki hangi deneyimleriniz yol gösterici oldu?

- Sokak, İstanbul Sözleşmesi için mücadelede nerede duruyor? Adliyede, sosyal medyada vb. mücadeleler sokağı nasıl etkiliyor?
- Baskılara ve toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkı ihlallerine rağmen İstanbul Sözleşmesi için sokakta mücadele etmeye nasıl devam edebiliriz?

“Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hakkı için Politik ve Hukuki Mücadele” başlıklı ikinci oturumda HDP Ankara Milletvekili Filiz Kerestecioğlu, Avukat Gulan Çağın Kaleli, SPoD Politikardan Sorumlu Genel Koordinatörü Hatice Demir ve TİP İstanbul Milletvekili Sera Kadıgil konuşmacı olarak yer aldı. Konuşmacılar aşağıdaki sorular etrafında tartışmalarını yürüttü:

- İstanbul Sözleşmesi de dahil olmak üzere, toplumsal cinsiyet eşitliği için ittifaklar kurmak ve mücadeleyi büyütmek için sokak ne gibi fırsatlar sunuyor?
- Sağ popülist iktidarların dünya çapında toplumsal cinsiyet karşıtlığı ile kadınların ve LGBTİ+’ların kazanımlarına saldıran politikalarına karşı meclisteki ve hukuki mücadele neden önemli, sokak mücadelesiyle nerelerde temas ediyor?
- Toplantı ve gösteri hakları çerçevesinde sokak mücadelesi ile meclisi/hukuki mücadeleyi nasıl daha etkin buluşturabiliriz? Meclisteki ve hukuki mücadele alanındaki deneyimler bu konuda neler gösteriyor, bize neler öğretiyor?

26 Eylül’de yapılan forumda ise katılımcılar, oturumlarda ele alınan konulara dair görüşlerini belirtti. Aşağıdaki sorular etrafında deneyimlerimizi, önerilerimizi ve sorularımızı paylaştığımız, birlikte cevap aradığımız bir tartışma yürüttük.

- İstanbul Sözleşmesi dahil olmak üzere, toplumsal cinsiyet eşitliği için mücadelede ittifakları nasıl büyütebiliriz, farklı toplumsal hareketleri nasıl bir araya getirebiliriz? İttifakların önünde duran engeller neler? Bu engeller nasıl aşılabilir? Sokağın birleştirici gücü ittifaklar için bize nasıl imkanlar sunuyor? Deneyimler bu konuda bize ne gösteriyor?
- İstanbul Sözleşmesi dahil olmak üzere, toplumsal cinsiyet eşitliği için mücadelede ne gibi geleneksel yöntemler, direniş pratikleri kullandık? Sözleşmeden çekilme sürecinde kullanılan alternatif/yeni yöntemler neler? Bu deneyimlerden sokak mücadelesinin geleceğine dair neler öğrendik?
- Sağ popülist iktidarların dünya çapında toplumsal cinsiyet eşitliği karşıtı politikalarını dikkate aldığımızda, önümüzdeki dönemde toplumsal cinsiyet eşitliği için mücadelede bizleri neler bekliyor? Nelere odaklanmalıyız, mücadeleyi nasıl geliştirebiliriz? Bu öngörülerde sokak nerede duruyor?

4. TEMEL KONULAR VE ÖNERİLER

Oturumlar boyunca feminist ve LGBTİ+ hareketlerinin sokak eylemleri, sokakta yürütülen siyasetin hukuk alanındaki ve meclisteki mücadelelerle bağlantısı ve İstanbul Sözleşmesi’ni savunmak için yapılabilecekler konusunda çeşitli ana temalar ve öneriler ortaya çıktı. Bunları aşağıdaki başlıklar altında ele aldık.

4.1. Sokakta olmanın güçlendirici etkisi

Selin Berghan açılış konuşmasında dünyada ve Türkiye’de LGBTİ+’ların sokak mücadelesinin milat noktalarını ve kazanımlarını aktarmanın yanı sıra, sokak eylemlerinin harekete geçirdiği duygusal motivasyonu ve birliktelik hissini vurguladı. Sokak eylemlerinin güçlendirici etkisi oturumlar boyunca sıklıkla dile getirilen bir temaydı. Son yıllarda kadınlar ve LGBTİ+’lar, OHAL ve pandemi koşullarına

rağmen inat ve dirençle sokak eylemlerini gerçekleştirebildi. 8 Mart yürüyüşleri ve İstanbul Sözleşmesi'ni savunmak için düzenlenen eylemler çok büyük kalabalıkları topladı. Çalıştaylar sırasında bir katılımcı bu seneki Onur Yürüyüşleri'nden bahsederken "insanlar gözlatına alınacağına bile bile eyleme gidiyor, yine de birlikte iki sloganın belini kırmak istiyor" demişti. Sokakta olmak hem bireylere hem de bir bütün olarak toplumsal hareketlere moral sağlıyor. Birliktelik hissini pekiştiriyor, bizi güçlendiriyor ve görünürlüğümüzü artırıyor. Sokak eylemleri topluma kendi dilimizle, kendi anlatımızla ulaşmamıza imkan veriyor. Dahası kolektif olarak sokakta kalmaya ve mücadeleye etmeye dair irademizi ve inadımızı gösteriyor.

4.2. Sokak siyasetini genişletmek

Ancak eylemlere dönük yasaklamalar ve polis şiddeti moralimizi bozan, bizi tedirgin eden ve eylemlere daha fazla katılım olmasını engelleyen etkiler yapabiliyor. Bu nedenle sokakta bize katılanların güvenlik hissini gözetmemiz çok önemli. Dahası sokak siyasetini daha geniş bağlamda düşünmemiz gerekiyor. Sokak eylemlerine katılmak konusunda çekinceleri olan, örgütlü siyasetle ilişkilenecek kadınları ve LGBTİ+'ları kapsayacak eylem biçimlerini düşünmemiz gerekiyor. Pek çok katılımcı, toplumla bağ kurmak için gösteriler ve basın açıklamaları dışında bir eylem repertuarı geliştirmenin önemini vurguladı. Bu bağlamda sosyal ve kültürel imkanları kısıtlı, yoksul ve emekçi kadınlara ve LGBTİ+'lara ulaşmak için onların yaşadığı ve çalıştığı bölgelere ulaşmak gerekliliğinden bahsedildi. Benzer biçimde seks işçilerinin şiddet gördüğü ve suçlaştırıldığı mahallelere yönelik siyasetler ve eylem biçimleri düşünülmesi gerektiği ifade edildi. Dahası pandemi ve ekonomik kriz şartları altında yoksulluğun, farklı toplumsal kesimleri etkileyen çok önemli bir toplumsal sorun haline geldiğini de göz önüne almamız gerekiyor. Bu açıdan sokak siyasetini genişletmek için toplumsal cinsiyet eşitsizliği kaynaklı şiddetin yoksullukla bağlantısı üzerine düşünmek, sınıf temelli toplumsal hareketlerle daha fazla ilişkilenecek ve yoksullukla mücadele gündemine daha fazla önem vermek gerekiyor.

Sokak eylemlerine dönük baskıların yoğun yaşandığı Kürt illerinde, sokak siyasetini genişletme ihtiyacı daha fazla belirginleşiyor. Diğer illerde feministlerin ve LGBTİ+'ların eylemleri, toplantı ve gösteri yürüyüşleri kanuna dayanarak yasaklanmaya çalışılırken Kürt illerinde gösterilere katılanlar ve organize edenler terör kanunlarına dayanarak yargılanabiliyor. Bu da çok daha ağır yaptırımlara hatta hapis cezalarına neden olabiliyor. Bu bağlamda Diyarbakır'dan katılımcılarımız İstanbul Sözleşmesi'ni anlatmak için evlerde, kültür merkezlerinde ve kahvelerde toplantılar düzenlediklerini ve bunların çok verimli olduğunu anlattı. Bunun yanında kentteki meslek odaları, sendikalar ve siyasi parti temsilcilikleri gibi yerel kurumlarla ilişki geliştirmenin ve onları da kampanyalara dahil etmenin önemini vurguladılar.

Sokak siyasetini genişletme fikrinin ardındaki bir diğer motivasyon ise kamusal alanlarda gösteri yapmayı merkeze alan siyaset yaklaşımının kısıtlılığı. Son senelerde toplumda infial yaratan kadın cinayeti vakaları ardından düzenlenen gösterilerde çok büyük kalabalıklar toplanabiliyor. Fakat bu tarz siyaset reaksiyoner (tepkisel) olma özelliği taşıyor. Yaşanan şiddet vakaları karşısındaki toplumsal tepkiyi örgütlesse bile bu şiddeti yaratan zemini ve toplumsal cinsiyet eşitliği karşıtı politikaları dönüştürmek konusunda eksik kalabiliyor. Bu nedenle sokak siyasetlerinde stratejik ve uzun erimli düşünmek; kurucu bir söz üretmek, kitleleşmek ve toplumu dönüştürmek için adımlar atabilmek gerekiyor.

4.3. İstanbul Sözleşmesi'ni anlamak ve anlatmak

Hem konuşmacılar hem de katılımcılar, ulaşmaya çalıştıkları kesimlerin İstanbul Sözleşmesi'ne ilişkin yeterli bilgiye sahip olmadığından bahsetti. Hatta bu bilgi yetersizliği aktivistleri de kapsıyor. Bazı katılımcılar İstanbul Sözleşmesi'nin savunulması için başlayan mücadelelerden önce sözleşmenin neler getirdiğine ve hangi hakları koruma altına aldığına dair yeterli bilgiye sahip olmadıklarını ifade etti. Kürt illeri söz konusu olduğunda ise tabanda toplumsal cinsiyet eşitsizliği kaynaklı şiddet ile devlet

politikaları arasındaki ilişkiye dair yeterli farkındalık olmadığı belirtildi. Bu çerçevede bölgede hane içi şiddet hala olağan görülebiliyor.

Bu durumlar göz önüne alındığında da sokak siyasetinin kapsamını genişletmenin önemi bir kez daha ortaya çıkıyor. İstanbul Sözleşmesi'ni ve haklarımızı anlatmak için mahalle ve ev toplantılarına ağırlık vermek bir çözüm önerisi olarak dile getirildi. Ancak bu toplantıların dilini doğru biçimde ayarlamak çok önemli. Katılımcılar mümkün olduğunca eşitlikçi, kapsayıcı, didaktik olmak yerine birlikte ve birbirinden öğrenmeyi merkeze alan bir dil geliştirmenin gerekliliği üzerinde ortaklaşıyordu.

4.4. Sosyal medyanın rolü

Konuşmacılar ve katılımcılar, sokakta siyaset yapmanın siyasi kısıtlamalar ve pandemi koşullarında zorlaştığından bahsederken sosyal medyanın sözümüzü toplumsallaştırmak konusunda etkili bir mecra haline geldiği konusunda hemfikirdi. Sosyal medya şiddet gören, hayatı tehlikede olan kadınların ve LGBTİ+'ların seslerini duyurabildikleri bir platform ve mücadelemizi yükseltebileceğimiz yeni bir kamusal alan. Şiddet gören ve risk altındaki kişiler için sosyal medyayı kullanmak, polise ya da savcılığa gitmekten daha etkili olabiliyor. Kamuoyu tepkisi sosyal medyada çok hızlı biçimde örgütlenebiliyor. Bu nedenle örgütlerin sosyal medyayı daha etkili biçimde kullanmak için becerilerini geliştirmesi önem arz ediyor.

Ancak sosyal medyada yürütülen aktivizmi hukuki mücadeleler ve sokak siyasetiyle bağlantılandırmak gerekiyor. Bazen bu bağ eksik kalıyor ve sosyal medyada ortaya çıkan büyük tepkiler sokağa ve gündelik hayata yansımıyor. Bu bağı kuracak etkili sosyal medya kampanyaları ve stratejiler geliştirmek üzerine düşünmemiz gerekiyor.

4.5. Yerel yönetimlerle ilişkiler

Feminist ve LGBTİ+ aktivistlerin yerel yönetimlerle ilişkilerini geliştirmesi ve belediyeler üzerinde etki oluşturması oturumlarda dile getirilen bir diğer önemli temaydı. Bu doğrultuda, kadın ve LGBTİ+ örgütleri için belediyelerin İstanbul Sözleşmesi'ni tüzüklerine geçirmesini sağlamak ve kendi yetki alanları kapsamında Sözleşmeyi uygulamaları konusunda baskı oluşturmak gerekliliği ortaya çıkıyor. Bu baskıyı oluşturmak için aktivistlerin belediye meclislerine girmesi ya da mahalle meclisleri gibi yerel örgütlenmeler içinde yer alması gerektiği vurgulandı. Tabandaki ve yereldeki karar alma mekanizmalarına aktif biçimde katılmak, yerel yönetimleri etkilemek ve dönüştürmek için faydalı bir strateji olarak ele alındı.

4.6. Hukuk ve siyaset alanıyla ilişkiler

Oturumlarda sokak eylemlerinin hukuk alanındaki ve meclisteki mücadelelerle etkin biçimde ilişkilendirilmesinin önemi vurgulandı. İkinci oturumdaki hukukçu ve milletvekili konuşmacılarımız, sokak hareketlerinin hukuku ve meclis siyasetlerini etkilemek konusundaki itici rolü üzerinde ortaklaşıyordu. Bu doğrultuda İstanbul Sözleşmesi'ni ve kadın ve LGBTİ+ haklarını savunmak konusunda en önemli mücadele alanının sokak olduğu, onu hukuk ve meclisin takip ettiği ifade edildi.

Ülkenin siyasi durumu nedeniyle mahkemeler büyük ölçüde güvenilirliğini yitirmiş durumda ve günümüzde hukuk iktidarın eğilimleri doğrultusunda hareket ediyor. Ancak yine de hukuki mücadele, en azından ihlalleri kayda geçirmek açısından önem taşıyor. Sokak eylemlerinde, örneğin basın açıklamalarının ve gösterilerin keyfi kararlarla yasaklanması durumlarında bunları mahkemeye taşımak ve böylece kayıtlara geçirmek önemli. Ancak yasaklanan ve ceza uygulanan her basın açıklamasından sonra dava açmak, küçük örgütlenmeleri zorlayan bir emek ve insan kaynağı gerektiriyor. Bu karşı davalar Türkiye mahkemelerinde reddedilse de AIHM'e taşındığında haklı bulunuyor. Ancak sonrasında devlet, davacılara para cezası ödese de engelleme davranışı değişmiyor.

Diğer taraftan, mevcut hukukun ve onun uygulanış biçimlerinin bize çizdiği sınırlar içinde kalmamamız gerektiği vurgulanan bir başka nokta oldu. Bu açıdan, şu dönemde sokak eylemleri karşısında sıklıkla pandemiye dayandırılan hukuki ve idari engellemelerin keyfiliğinin devletin güvenlikçi politikaları ile bağlantısının teşhir edilmesi gerektiği ifade edildi.

Meclis söz konusu olduğunda yine sokak siyasetinin itici bir güç olduğu vurgulandı. Mecliste İstanbul Sözleşmesi'ni savunmak ve feminist ve LGBTİ+ hareketlerinin sokak siyasetlerinin desteklenmesi için toplumsal hareketler alanından bir baskı gelmesi gerekiyor. Bunun için güçlü protestoların örgütlenmesi gerekliliği ifade edildi. Büyük oranda muhalefet partileri de dahil olmak üzere, meclis erkek siyasetin hakim olduğu bir meclis. Muhalefet partileri, sokaktaki güçlü protestoları gördükçe bunları desteklemek için mecliste çalışmalar yürütüyor; bunlar olmadığında harekete geçmek konusunda yeterli çaba göstermiyorlar. CHP'li vekillerin Las Tesis eylemleri üzerine mecliste gerçekleştirdiği protesto bu açıdan kayda değer bir örnek olarak ele alındı. Feminist ve LGBTİ+ örgütlerinin ayrı ayrı küçük eylemler yerine kamuoyunda ses getirecek biçimde birleşik ve kitlesel eylemler düzenlemeye dair bir strateji geliştirmesi önem taşıyor. Benzer biçimde muhalefet partilerinin toplumsal cinsiyet eşitliği gündemleri için kendi aralarında ittifak geliştirmesi konusunda da tabandan gelen baskı büyük önem arz ediyor.

4.7. İttifakları korumak ve genişletmek

İstanbul Sözleşmesi'nin sokak siyasetleri alanında etkili biçimde savunulması konusunda ele aldığımız bir diğer önemli başlık ittifaklardı. Oturumlar boyunca feminist örgütler ve LGBTİ+ örgütleri arasında ve Türkiyeli ve Kürt kadın hareketi arasında ortak çalışmaların, dayanışmanın ve etkileşimin önemi vurgulandı. Feminist hareket ve LGBTİ+ hareketi arasında bu ilişki kurulabiliyor, fakat yine de daha fazla ortaklaşmaya ve birbirinden öğrenmeye ihtiyacımız var. Trans kadınların maruz kaldıkları şiddet ve suçlaştırma daha fazla gündeme alınmalı. Bu bakımdan feminist hareketin transların şiddete karşı mücadele pratiklerinden öğreneceği çok şey olduğu ifade edildi. Dahası, devletin LGBTİ+ hareketi suçlaştırmaya yönelik ciddi bir gündemi var. İstanbul Sözleşmesi'ne karşı siyasetlerde LGBTİ+'lara yönelik düşmanca söylemler önemli bir yer tutuyor; bu aynı zamanda sözleşmeyi savunan blokta ayrışma yaratmayı hedefleyen bir strateji. Bu nedenle sokak eylemliliklerinde LGBTİ+'ların asla yalnız ve geride bırakılmaması gerektiği vurgulandı. Farklı toplumsal hareketlerle ittifaklar geliştirmek ve sokak siyasetini güçlendirmek için altı çizilen bir diğer tema da sınıf meselesinin ve yoksullukla mücadele konusunun LGBTİ+ ve feminist örgütlerin gündemine daha fazla taşınmasının gerekliliği oldu.

Kadınların maruz kaldığı şiddet tüm Türkiye'de yaygın bir olgu ve İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararı bu şiddeti arttıran bir etki yarattı. Ancak bu şiddetin algılanma biçimleri, şiddet karşıtı mücadele pratikleri ve bu mücadelelerin karşılaştığı engeller bölgesel olarak farklılık gösteriyor. Kürt illerinde kadınlara yönelik şiddet vakaları devlet otoritelerinin dahil olması ya da korumasıyla gerçekleşebiliyor. Bu açıdan bölgede toplumsal cinsiyet eşitsizliği kaynaklı şiddet militarizmle eşgüdümlü biçimde ilerliyor. Bu koşullar altında bölgedeki şiddet, cinayet ve istismar vakaları düşünüldüğünde, milliyetçi ve güvenlikçi politikalar bunların ülke genelinde gündem haline gelmesi ve aktivizmin yaygınlaşması önünde engel teşkil ediyor. Dahası anadil mücadelesi de kadınların ve toplumun ev içi şiddete karşı bilinçlenmesi konusunda önemli bir nokta. Kürt kadınlar kimi zaman kendilerine anadillerinde bilgilendirme yapılmadığı için hakları konusunda yeterli ve hayati bilgiye sahip olamıyor. Bu özgün durumlar, batıdaki kadın hareketinin bölgedeki mücadelelerle daha fazla etkileşim ve dayanışma göstermesini gerektiriyor. Sonuç olarak ittifakların korunması ve geliştirilmesi için cinsiyet, cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği ve etnik kimlikler arasındaki keşimselliğin mücadele stratejilerine taşınmasının önemi vurgulandı.

(İsimler alfabetik olarak sıralanmıştır)

Adalet Kaya (Rosa Kadın Derneği)

Feride Eralp (İstanbul Sözleşmesini Uygula Kampanya Grubu)

Filiz Kerestecioğlu (HDP Ankara Milletvekili)

Gulan Çağın Kaleli (Avukat)

Hatice Demir (Politikalardan Sorumlu Genel Koordinatör, SPoD)

Hüsnü Beha Yıldız (Boğaziçi Dayanışması)

Selin Berghan (Yazar, Pembe Hayat Derneği)

Sera Kadıgil (TİP İstanbul Milletvekili)

Sevil Aracı (Adana Kadın Platformu)

Umut Rojda Yıldırım (İstanbul Onur Haftası Komitesi)